

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Cal Jordà

El nom d'aquesta casa prové de la persona que la va construir, que va ser Josep Jordà Casas, natural d'Aguilar. El 30 de juliol de 1864, Jaume Fontanet, l'amo del mas Sant Andreu, va fer un establiment d'un tros de terra de 14 quarteres al Josep Jordà, que comptava aleshores 31 anys i estava casat amb Josefa Torrededia Mercadal, de Matamargó. Al marge dels tractes habituals en aquest tipus de contracte de cessió de terra, l'amo de Sant Andreu va autoritzar al Jordà a edificar una casa en un planell situat ran del terrenat amb el mas Boixeda, costat per costat d'una altra casa que aquell mateix dia va permetre construir a Jaume Closa, un altre parcer. La casa adossada pel cantó sud a cal Jordà posteriorment s'anomenaria cal Sadernà. En el tracte hi entrava el dret de destinar un tros per a fer una era per batre i una bassa per recollir aigua, ambdues compartides amb el veí, i un hort al costat del barranc. La terra s'havia de plantar de ceps, i a mida que s'anessin plantant aquests, l'amo li donaria 1.000 munts d'herba o brossa, per fertilitzar la terra. Dins del terreny objecte de l'establiment, el parcer podia criar un cert nombre de gallines, una burra i engreixar quatre porcs. El dret de deixar pasturar els pàmpons i les herbes de les vinyes després de veremar era un privilegi que es reservava l'amo per a ell. El preu de l'establiment va ser de 2.240 rals de billó, i la casa va quedar sotmesa a un cens perpetu d'una gallina. Uns mesos més tard, el Jaume Fontanet es va adonar que el terreny no havia estat ben mesurat i va fer una rectificació davant de notari. L'extensió va quedar en 15 quarteres i mitja, i la part de la contribució que tocava pagar al parcer va passar de 22 rals a 24 rals anuals.

Un cop feta la casa, el Josep s'hi va instal·lar amb la dona i els fills, però a més, va hostatjar el seu oncle Josep Jordà Trullàs i la seva mare vídua Maria Casas Riera. La mare era filla de Fals, concretament de cal Jaume Cases. Els dos vells van morir a casa; l'oncle als 88 anys i la mare als 81 anys. L'agost de 1897, el Josep es va veure abocat a prendre una decisió dolorosa; es va vendre a carta de gràcia la casa a Miquel Simon Selga, de Castellfollit del Boix, per 500 pessetes. La venda a carta de gràcia era una venda provisional, de tal manera que dins del termini de quatre anys, el venedor podia recomprar i recuperar la casa. No va ser

possible, i el 1902 el Miquel Simon va inscriure al Registre la casa al seu nom. Mentre, la família Jordà va seguir vivint al mas, havent de pagar un lloguer anual de 30 pessetes. El Josep Jordà Casas va traspasar el 1906, a l'edat de 63 anys, deixant vídua, tres fills i una filla. En aquell moment la casa es deia cal Carboner, cosa que fa pensar que aquesta devia ser l'activitat principal del Josep; tallar branquetes d'alzina pels boscos i fer piles de carbó vegetal.

Façana sud de Cal Jordà, c.1955

L'amo de la casa, el Miquel Simón, casat amb Maria Prat Vall, va morir el 1911. Va heretar el seu fill Valentí, i aquest, amb el consentiment dels seus tres germans, el 1913 va vendre's la casa i la terra a Miquel Serravinyals, el consort de la pubilla de Sant Andreu. Per recuperar aquesta part de l'heretat en va pagar 1.500 pessetes. El 1920 el Miquel Serravinyals Arnau va morir un dia, mentre estava caçant, a conseqüència d'un tret de la guàrdia civil. Com que la mort va ser a la impensada, no hi va haver testament, i aleshores el Jutge va dictaminar que els béns del difunt havien d'anar a parar a les mans del parent més proper, que era la seva mare Maria Arnau Pons. El 1922 es va inscriure la finca a nom de la Maria, però tot seguit aquesta se la va vendre per 625 pessetes a un altre fill seu, l'Eudald Serravinyals. L'Eudald estava casat amb la germana petita de la pubilla de Sant Andreu. Els dos germans Serravinyals estaven doncs casats amb les dues germanes Fontanet; el Miquel amb la Teresa, i l'Eudald amb la Dolors. El 1927 hi va haver un embolic. Va succeir que el Francesc Jordà

Falchs

Torrededia, un fill dels primitius habitants de la casa, va posar un plet contra el Valentí Simón i els successius propietaris de la casa, amb l'argument que no era just que la casa que li havien pres per no pagar 500 pessetes, després es vengués per 1.500 pessetes. Li van donar la raó i el van haver d'indemnitzar amb les mil pessetes de diferència.

Des de feia uns anys, a cal Jordà hi vivia la família de la germana de l'Eudald. Eren la Filomena, el seu home Pere Casals Saperà, i els fills Marcel·lí, Conxita i Càndida. El 1928, l'Eudald Serravinyals va vendre's la finca al Florenci Carné Casellas, el qual va esdevenir parent seu en casar-se amb la Càndida, una neboda. El Florenci no va quedar-se a viure amb els sogres a la casa que havia adquirit, sinó que es va instal·lar a cal Guinarder. Després de la mort de la Filomena, esdevinguda el 1938, i del Pere, va continuar vivint a cal Jordà el Marcel·lí Casals, àlies Felip, com a mínim fins el 1950. Després, la casa va romandre abandonada uns anys, sense arribar però a esfondrar-se la teulada. El 1976, Florenci Carné, ja amo del mas Sant Andreu, va vendre la casa, juntament amb cal Sadernà, a la senyora Núria Perpiñà Timonet, de Manresa, i al seu fill Lluís Puig Perpiñà. Al cap d'un any just se la van revendre al matrimoni format pel doctor Santiago Cervera Olivés i la seva muller Virginia Serrat Moreno. La casa amenaçava ruïna i va caldre fer-hi una inversió important per tal de fer-la habitable. De les dues cases en va resultar una sola de més gran. El 1981 els Cervera van desprendre's de cal Jordà, venent-la a Joaquim Barca Nafria i Roser Coll Laorden, de Barcelona, els actuals propietaris. Aquests van ampliar l'extensió de la finca el 1983 comprant una porció de terra de Sant Andreu, i van fer més obres a la casa i a l'entorn, fins a deixar-la en les condicions en què es troba actualment.

